

LÄÄNE-VIRU MAAVALITSUS

**LÄÄNE- VIRU MAAKONNA
HARIDUSE ARENGUKAVA
2007-2015**

Rakvere 2007

Sisukord

SISSEJUHATUS	3
1. LÄHTEKOHAD	4
1.1 EL ja Eesti trendid hariduse valdkonnas	4
1.2 Seosed teiste valdkondadega	5
1.3 Hetkeolukord ja arengusuundumused.....	6
1.3.1 Haridusasutuste võrk.....	6
1.3.2 Lasteaialapsed	6
1.3.3 Õpilased	7
1.3.4 Õpetajad.....	11
1.4 Edulood.....	13
1.5 Probleemid.....	13
2. VISIOON	14
2.1 Põhi- ja ala-eesmärgid	14
2.2 Ootavad tulemused aastal 2012	15
3. EESMÄRGID JA PEAMISED TEGEVUSED PÕHIEESMÄRKIDE ELLUVIIMISEKS VALDKONNITI	16
3.1 Alusharidus.....	16
3.1.1 Eesmärgid	16
3.1.2 Peamised tegevused.....	16
3.2 Hariduslike erivajadustega laste õpetamine.....	17
3.2.1 Eesmärgid	17
3.2.2 Peamised tegevused.....	17
3.3 Üldharidus	17
3.3.1 Eesmärgid	17
3.3.2 Peamised tegevused.....	18
3.4 Kutse-, kõrg- ja täiskasvanuharidus	18
3.4.1 Eesmärgid	18
3.4.2 Peamised tegevused.....	18
3.5 Hariduskoostöö	19
3.5.1 Eesmärgid	19
3.5.2 Peamised tegevused.....	19
4. ARENGUKAVA KINNITAMINE, TÄITMINE JA MUUTMINE	20
KOKKUVÕTE	21
LISAD	21

Sissejuhatus

Käesoleva arengukava eesmärgiks on määratleda maakonna hariduse valdkonnas kokkuleppeline olukord, s.o arendamist suunavate maakondlike eesmärkide püstitamine ning peamiste tegevuste kavandamine jõudmaks maakonna arengustrateegia visiooniga püstitatud eesmärkideni 2015. aastaks.

Arengukavas on kirjeldatud maakonna hariduse hetkeolukorda, valdkonna arenguvajadusi ja peamisi probleeme, sõnastatud on visioon aastaks 2015 ja püstitatud põhieesmärgid ning eesmärgid valdkonniti, oodatud tulemused ja peamised tegevused. Arengukava alusel koostatakse kavandatud eesmärkide elluviimiseks üksikasjalik tegevuskava igaks aastaks.

Maakonna hariduse arengukava käsitletakse kui üldist dokumenti, millele toetudes on võimalik maakondlikul tasandil käivitada ühistegevust ja erinevaid projekte ning millest lähtudes on võimalik hinnata erinevate projektide aktuaalsust. Maakonna hariduse arengusuunad loovad maakonna haridusasutuste pidajatele, haridusasutustele, maavalitsusele, teistele sotsiaalsetele partneritele ja ettevõtetele strateegilise aluse, mille põhjal kavandada oma tegevusi hariduse arendamiseks.

Arengukava koostamisel on arvestatud Eesti ja Euroopa üldisi arengusuundi, üleriigiliste haridusvaldkondade strateegiliste dokumentide ja nende projektidega:

UNESCO dokument "Haridus kõigile" Eesti tegevuskava

Eesti säästva arengu riiklik strateegia "Säästev Eesti 21"

E-õppe arengukava üldhariduses aastatel 2006-2009

Üldharidussüsteemi arengukava aastateks 2007-2013

Kutseharidussüsteemi arengukava aastatel 2005-2008

Eesti kõrgharidusstrateegia aastateks 2006-2015 (projekt)

Elukestva õppe strateegia 2005-2008.

Riigikutseseaduse võrgu ümberkorralduse kava aastateks 2005-2008

Lääne-Viru maakonnaplaneering 2010+

Arengukava vormistamisel arvestati Vabariigi Valitsuse määruse "Strateegiliste arengukavade liigid ning nende koostamise, täiendamise, elluviimise, hindamise ja aruandluse kord" nõudeid ning Lääne-Viru Maavalitsuse ja Lääne-Viru Omavalitsuste Liidu kokkuleppeid.

Töörühma kuulusid maakonnas tunnustatud haridusjuhid, maavalitsuse ja VIROL-i määratud isikud. Arengukava projekt oli avalikuks aruteluks tutvumiseks maavalitsuse kodulehel. Aruteludesse kaasati vastavate nõupidamiste käigus lasteaedade- ja koolijuhte ning mitmed koolikollektiivid.

Tänuväärset abi oma ettepanekutega arengukava täiendamiseks osutasid koostööpartnerid kohalikest omavalitsustest, Lääne-Viru Maavalitsusest, Haridus- ja Teadusministeeriumist, Poliitikauuringute Keskusest PRAXIS.

1. Lähtekohad

Eesti ühinemine Euroopa Liiduga on loonud Lääne-Viru maakonnale sh haridusvaldkonnas hõivatutele uue olukorra. Euroopa Ülemkogu poolt 2000. aastal vastu võetud Lissaboni strateegia kohaselt on eesmärgiks muuta Euroopa Liit kõige konkurentsivõimelisemaks ja dünaamilisemaks teadmistel põhinevaks majanduspiirkonnaks. Lääne-Viru maakonna haridusvaldkonnaga seotud inimestel on oluline roll püstitatud eesmärgi täitmisel, tagades maakonna elanikele mitmekesise ja kvaliteetse hariduse.

21. sajand - teadmiste, informatsiooni ja kommunikatsiooni sajand - kiirete muutustega ühiskonnas ja ülikiire tehnoloogia arenguga seab haridussüsteemi ette kõrged nõudmised, selleks on oluline on tõsta õpilaste ja täiskasvanute õpimotivatsiooni ning toetada iga õppiija arengut väärilt toimetulemiseks kiiresti muutuvus elus.

Lääne-Viru maakonna arengule avaldab märkimisväärset mõju pealinn Tallinn koos lähiümbrusega, kuhu toimub põhiline väljaränne nii töö- kui koolikohtade järele. Arendustegevust mõjutab ka naabermaakondade areng nii üld- kui kutsehariduse osas. Maakonnas on arenenud põllumajandus ja tööstus. Tähtsamateks majandusharudeks on kaubandus, puidutööstus, ehitusmaterjalide tööstus, toiduainetetööstus, teenindus, turism ja kergetööstus.

Kehtiva Lääne - Viru maakonna üldplaneeringu 2010+ hariduse valdkonna tegevuskava oli koostatud aastani 2005. Aastail 1997.-1999. avalikuks aruteluks esitatud kolmest erinevast haridusstrateegiast ei ole käesolevaks ajaks rakendunud ükski, kuid haridussüsteemis on toimunud olulised muutused nii Euroopa Liidu kui Eestis toimuvast lähtuvalt: käivitus uue põhikooli-ja gümnaasiumis õppekava ettevalmistus, muutus haridusasutuste hindamise süsteem ja muutumas on üldhariduskoolide rahastamise põhimõtted.

Lääne-Viru maakonnas on sündide arv langenud 1277 sünnilt 1989. aastal, 626 sünnile 2005. aastal. 1990-ndate aastate sündimuse järsu languse tulemusena on põhikooli lõpetajate varasemast põlvkonnast peaaegu kaks korda väiksem.

Maakonnas on vähenenud põhiharidusega ning suurenenud keskeri- ja kõrgharidusega kodanike osakaal 2000. a 13,3 % -lt 2005. a 17,7 %-le, mis jääb veel oluliselt riigi keskmisest (27,1%) alla. Eesmärk on jõuda Põhjamaadega võrreldavale tasemele 30%-ni.

Maakonnas on kasvanud sel perioodil ka keskeri- ja kõrgharidusega töötajate osakaal 18,6%-lt 27,2%-le, kuid see jääb veel riigi keskmisest madalamaks (34,4%). Haridustaseme tõus on heaks eelduseks majanduse arendamisel nii uute ettevõtete sissetoomisel ja nende profiili määramisel.

1.1 EL ja Eesti trendid hariduse valdkonnas

Haridussüsteemi arendamisel ja kaasajastamisel järgitakse EL haridusvaldkonna 3 strateegilist **põhimõtet**:

- parandada hariduse kvaliteeti ja haridussüsteemi efektiivsust

- hõlbustada kõigi juurdepääsu haridusele
- muuta haridussüsteemid avatuks.

Selle tulemusel tuleb saavutada järgmist:

1. Süsteem on **avatud ja paindlik**, suudab reageerida ühiskonna ja indiviidi muutuvale nõudlusele ning on avatud rahvusvaheliseks koostööks.
2. Õpivõimaluste **kättesaadavus** ja koolikohustuse täitmine on tagatud õppekohtade olemasolu, tugisüsteemide ja õppe individualiseerimisega; kvaliteetse õppe kättesaadavus ei sõltu vanusest, etnilisest kuuluvusest, elukohast, sotsiaalmajanduslikust taustast, tervisest ega hariduslikest erivajadustest.
3. **Õppe kvaliteet** on tänu pädevatele õpetajatele, võimetekohasele õppekavale, kaasaegsele õpikeskkonnale, asjatundlikule juhtimisele ning asjakohasele kvaliteedihindamise süsteemile kõrge. Õpetajakoolitus (sh täienduskoolitus) tagab õpetaja professionaalse arengu kogu karjääri vältel; motivatsioonisüsteem, sh palgakorraldus toetab õpetajaameti mainet.

Haridusasutuses on kesksel kohal laps/õpilane. Iga õppuri haridustee toetamisel arvestatakse õppekorralduses ja õppe sisu kujundamisel õppurite erinevaid vajadusi ja võimeid. Toimivad info- ja nõustamissüsteemid, hariduslike erivajadustega õpilastele on loodud tarvilikud tugisüsteemid. Neile, kes on õpingud katkestanud, on loodud võimalused õpingute jätkamiseks.

Üleminekud lasteaiast kooli, ühelt haridustasemelt teisele on sujuvad, õppekorraldus võimaldab paindlikku üleminekut gümnaasiumist kutseõppesse ja vastupidi ning mitteformaalse hariduse arvestamist.

Süsteemis kasutatakse ressursse optimaalselt, tuginedes adekvaatsele andmestikule, uuringutele, õppekohtade planeerimisele.

Oluliste haridusuuenduste puhul tuginetakse adekvaatsele andmestikule ja analüüsidele, uuringutele ning seirele; otsuste ettevalmistamisse kaasatakse huvirühmade esindajad.

Regionaalse hariduspoliitika kujundamisel arvestatakse lapsevanemate ja õpilaste algatusi ning ettepanekuid õppekorralduse, õppekava- ja keskkonna arendamisel.

1.2 Seosed teiste valdkondadega

Arengukava taotleb kooskõla lähedaste valdkondade strateegiliste dokumentide või nende projektidega järgmiselt: noorsootöö arengukava alusel huvihariduse ja –tegevuse, alaealiste komisjoni arengukavas noorte õiguserikkumiste ennetamiseks, spordiarengukavas koolispordi ja liikumisharrastuste arendamiseks ning terviseedenduses vastavas arengukavas noortega seotud eesmärged ja tegevusi.

Hariduse arengukavas ei dubleerita teiste valdkondlike arengukavadega kattuvaid tegevusi.

Arengukava seires osalevad asjaomased osakonnad ning kaasatud isikud ja asutused.

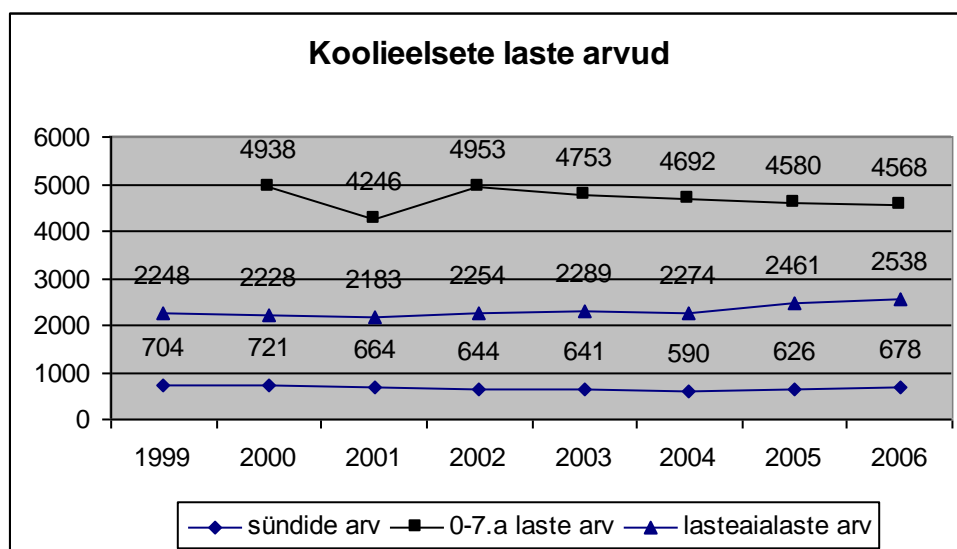
1.3 Hetkeolukord ja arengusuundumused

1.3.1 Haridusasutuste võrk

Maakonna üldhariduskoolide võrgus 1999. aastal töötanud 45 munitsipaal-koolist (sh 8 lasteaed-alkkooli, 7 alkooli, 16 põhikooli, 14 gümnaasiumi/keskkooli, neist 3 venekeelset ja üks põhikooli astmes kakskeelne kool) ja 1 erakoolist on jäänud 2007. a jaanuari seisuga alles 36 munitsipaalkooli (4 lasteaed-alkkooli, 1 alkool, 4 põhikool-lasteada, 14 põhikooli ja 13 gümnaasiumi/keskkooli) ja 1 erakool. Erikoolide arv on kasvanud 3-lt viiele, kutseõppeasutusi on vähenenud 4-lt kolmele ja kõrgkoolide arv on kasvanud ühelt kolmele. Lasteaedade arv on vähenenud 34-lt 30-le, kuid on avatud 4 põhikool-lasteada.

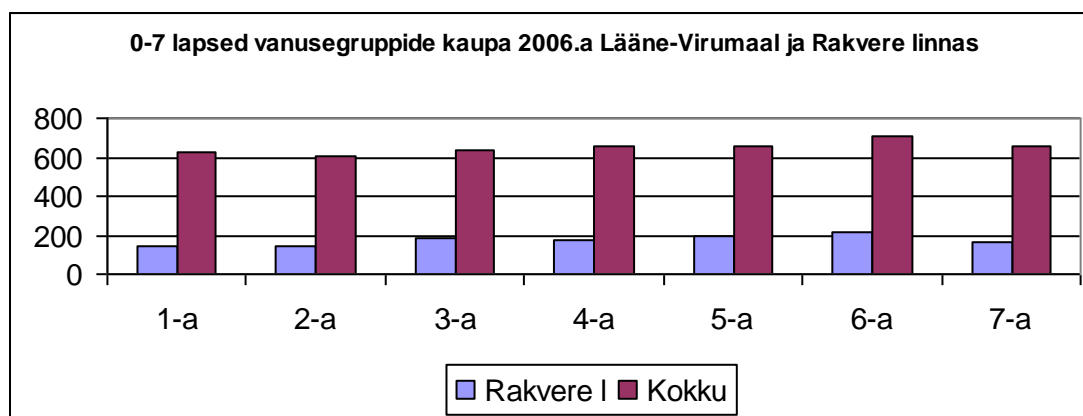
1.3.2 Lasteaialapsed

Kooleelikute arv on vähenenud, kuid lasteaias käivate laste arv kasvab.

Joonis 1

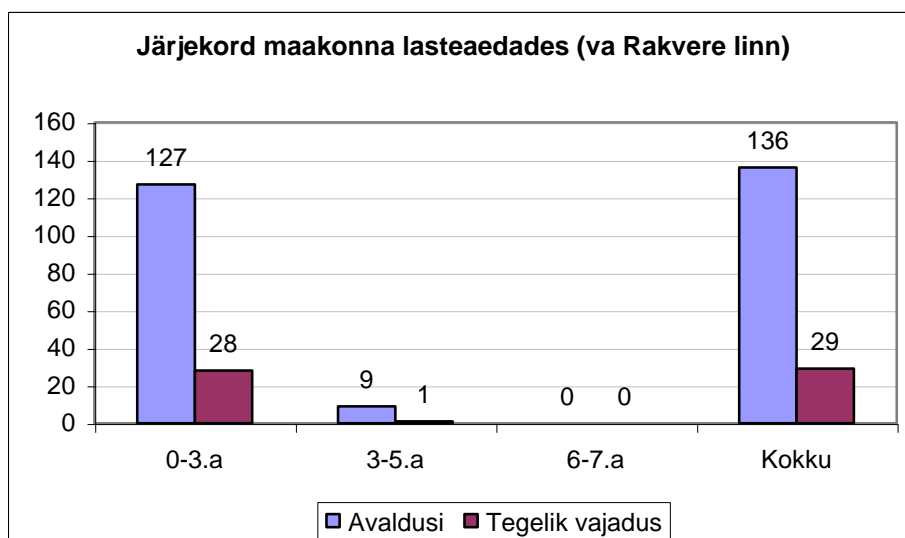
Allikas: Eesti Statistikaameti andmed

Joonis 2

Allikas: Lääne - Viru rahvastikuregister 01.01.2007

On kasvanud vajadus lasteaiakohtade järele alla 3-aastastele lastele.

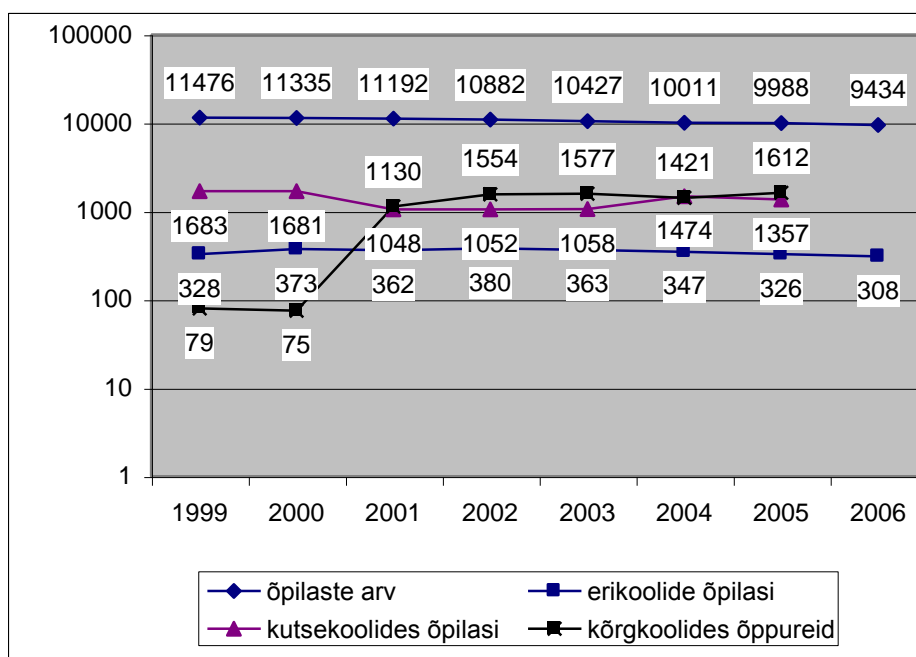

Joonis 3

Allikas: Kohalike omavalitsuste andmed 01.03.2007.a.

1.3.3 Õpilased

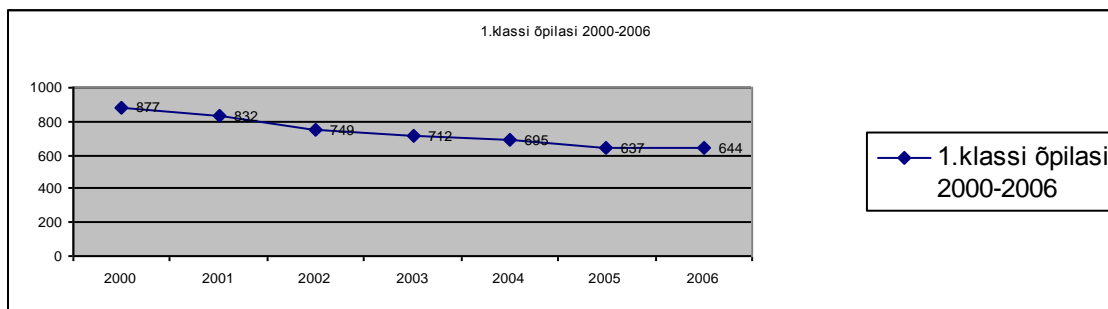
Maakonna üldhariduskoolides õppis 2006. a septembris 9434 õpilast, s.o 18 % võrra vähem kui 1999. a.

Joonis 4

Allikas: Lääne-Viru Maavalitsus ja Eesti Hariduse Infosüsteem (EHIS)

I klassi õpilaste arv on 6 aasta jooksul vähenenud üle 200 lapse võrra.

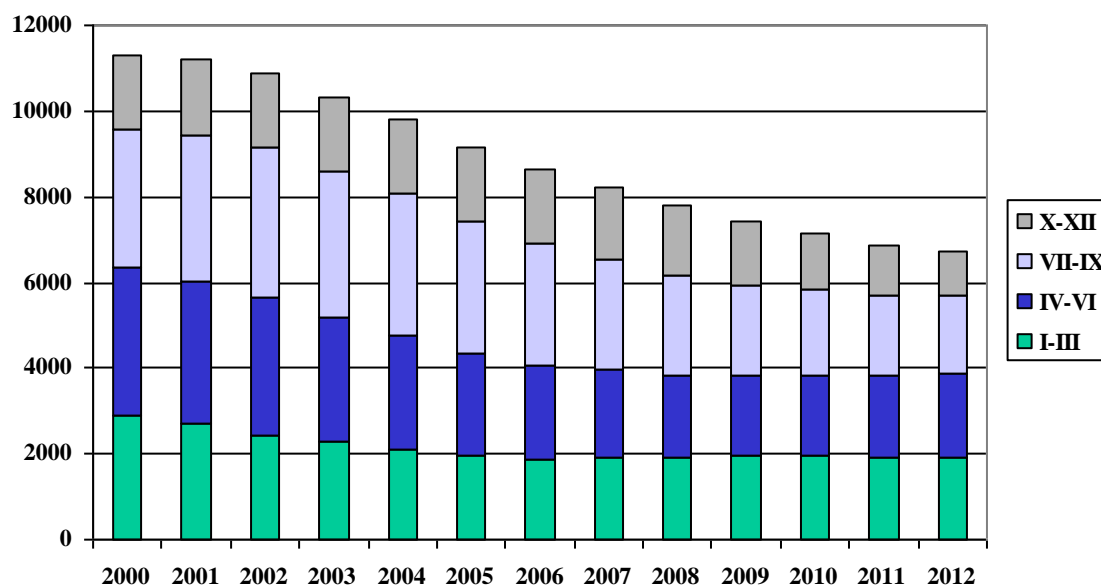

Joonis 5

Allikas: Lääne-Viru Maavalitsus ja Eesti Hariduse Infosüsteem (EHIS)

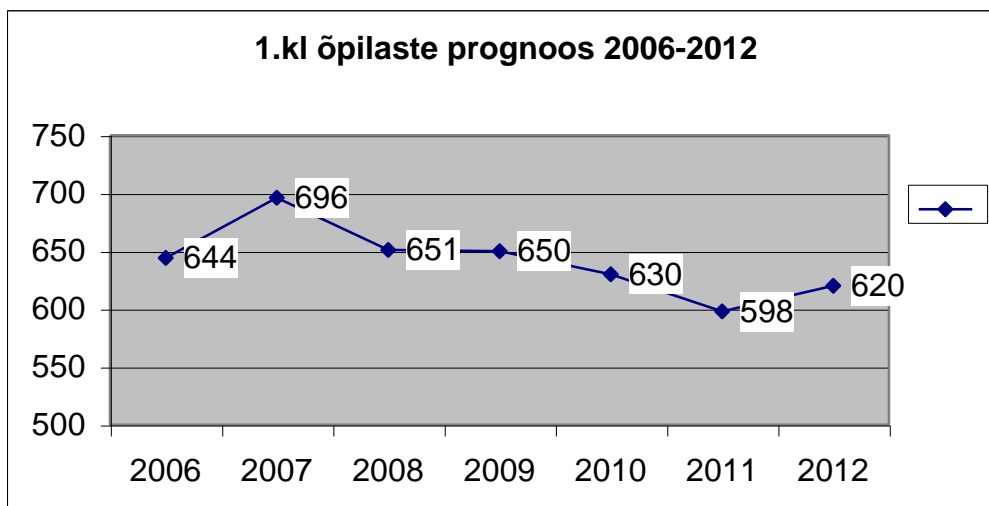
Prognoosi järgi jääb aastail 2008-2012 I klassi õpilaste arv 600- 650 lapse piiresse.

Õpilaste arv üldhariduskoolides kooliastmeti

Joonis 6

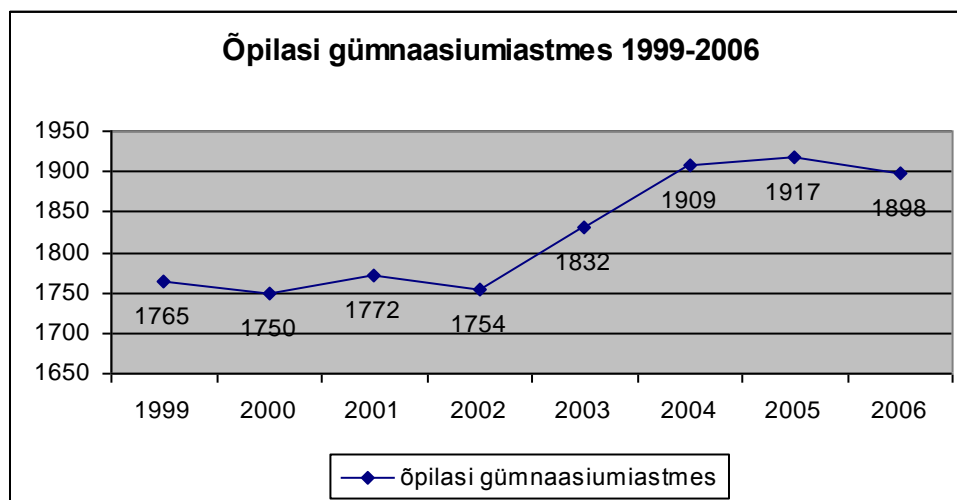
Allikas: VIROL, 2007

Joonis 7

Allikas: omavalitsuste andmetel Lääne-Viru Maavalitsus

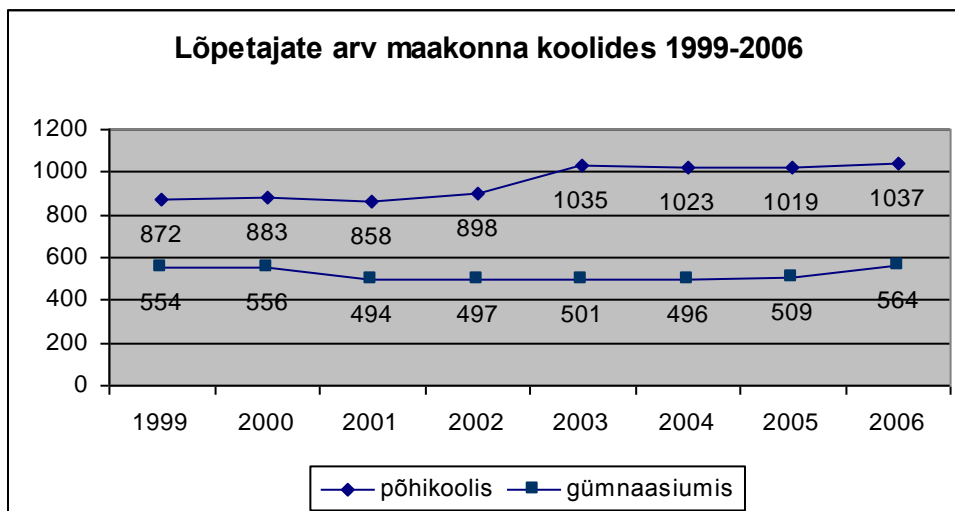
Väheneb ka õpilaste arv gümnaasiumiastmes. Prognoosi kohaselt väheneb see 2012. aastaks 300-400 õpilase võrra, seejuures oluliselt sõltuvalt kutsehariduse arengust.

Joonis 8

Allikas: Lääne-Viru Maavalitsus ja Eesti Hariduse Infosüsteem (EHIS)

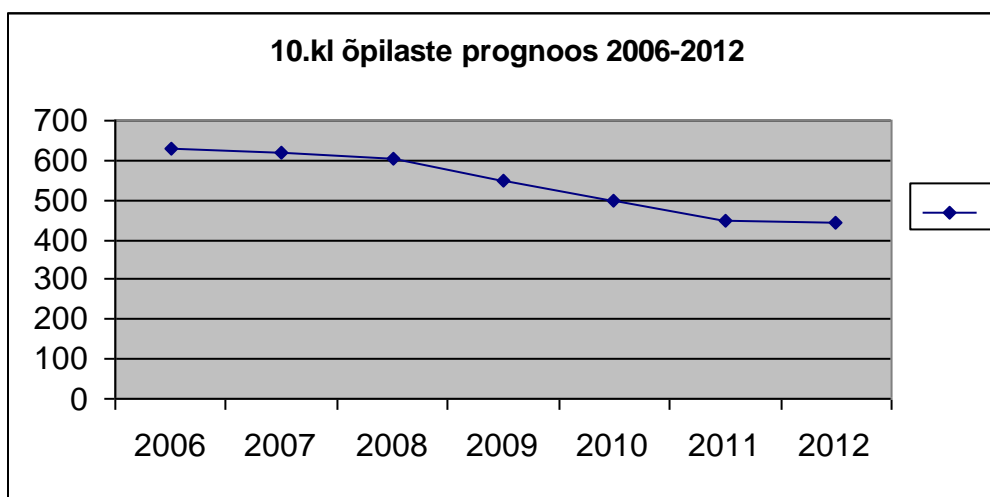
Jooniselt 5 nähtub, et põhikooli lõpetajate arv aastail 2007-2014 langeb 980-lt 644-le, eeldusel, et 1. kl.alustanud lõpetavad 9. kl.

Joonis 9

Allikas: Lääne-Viru Maavalitsus ja Eesti Hariduse Infosüsteem (EHIS)

Eeldusel, et gümnaasiumi asub edasi õppima 60-70% 9.klassi lõpetajatest, oleks 10.klassi vastuvõtt aastail 2007-2012 oluliselt väiksem 2000-2006.a. võrreldes.

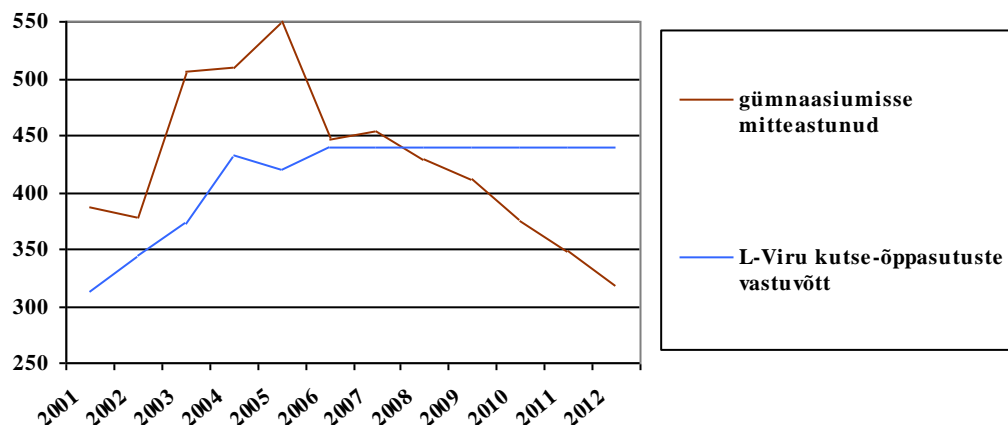
Joonis 10

Allikas: Lääne-Viru Maavalitsus EHIS andmetel

Kasvanud on õpilaste arv maakonna kutseõppeasutustes ja kõrgkoolides. 2000. a õppis kutseõppeasutustes (sh Mõdrikus) 1681 õpilast, kuid 2006. a õppis juba ainult kutsekoolides 1357 õpilast ning lisaks kõrgkoolides 1612 üliõpilast.

Maakonna kutsekoolide prognoosi järgi oleks põhikoolijärgne vastuvõtt maakonna kutseõppesutustesse järgmine:

Lääne-Viru kutseõppeasutuste vastuvõtt

Joonis 11

Allikas: VIROL, 2007

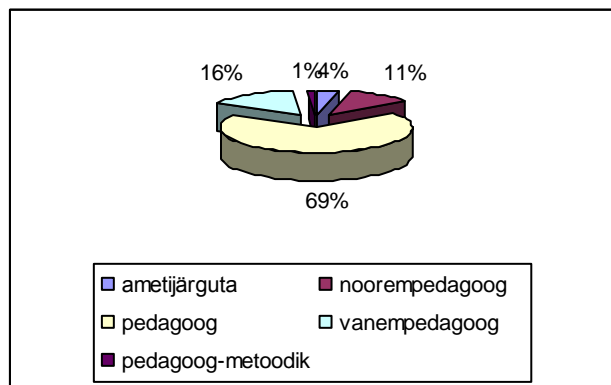
Märkus: ei ole arvestatud Rakvere Eragümnaasiumi andmeid

1999. a oli täiskasvanuil võimalus omandada keskharidust ainult Rakvere Õhtukeskkoolis, kuid 2006. a 5 gümnaasiumis, samal ajal õppijate arv on jäänud enam-vähem samas (vastavalt 321 ja 320). Võrreldes EL suundmustega keskharidusega elanikkonna osamäära suurendamiseks, s.o 85% 22-aastastest, ei ole õppurite arv piisav.

1.3.4 Õpetajad

Maakonna üldhariduskoolides töötas 2006. a 980 pedagoogi.

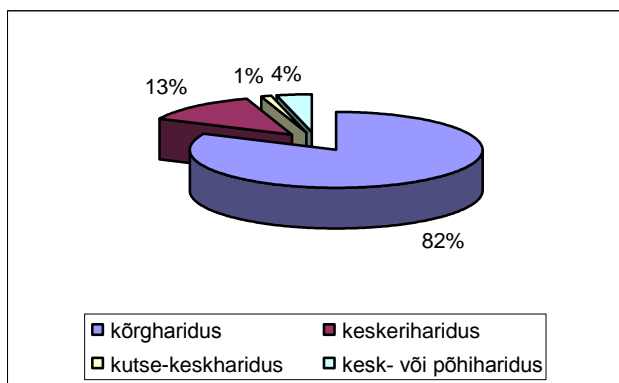
Üldhariduskoolide(algkoolide, põhikoolide gümnaasiumide) õpetajad ametijärgude alusel:

Joonis 12

Allikas: Eesti Hariduse Infosüsteem (EHIS)

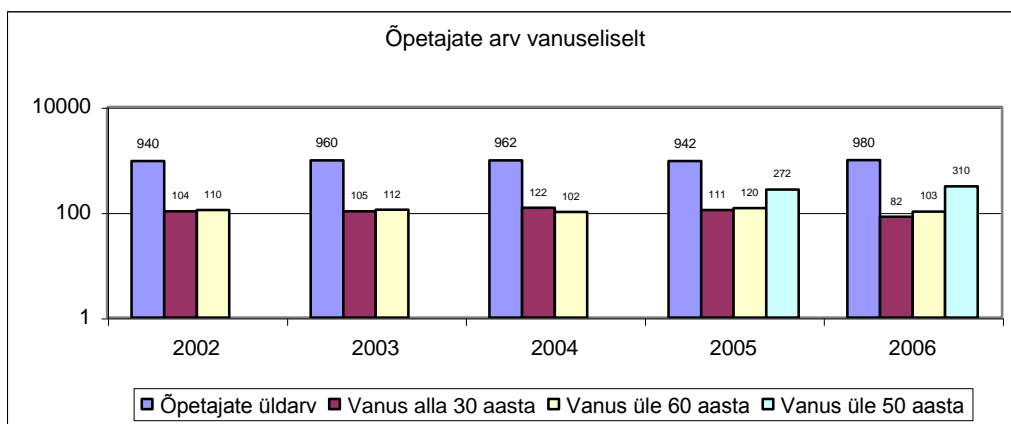
Üldhariduskoolide(algkoolide, põhikoolide gümnaasiumide) õpetajad haridustaseme alusel:

Joonis 13

Allikas: Eesti Hariduse Infosüsteem (EHIS)

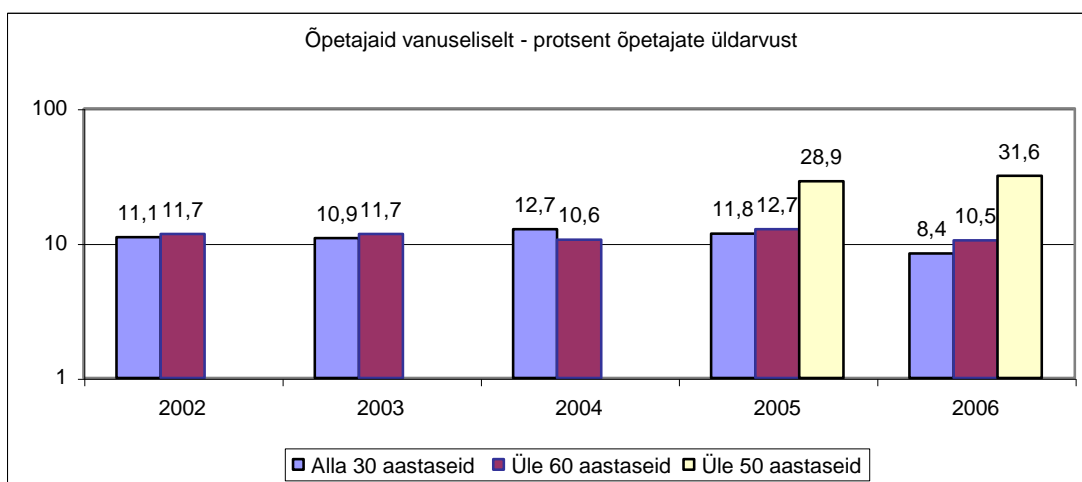
Üldhariduskoolide (algkoolide, põhikoolide gümnaasiumide) õpetajad vanuselisel aastatel 2002 – 2006

Joonis 14

Allikas: EHIS andmete alusel Lääne-Viru Maavalitsus

*Andmed iga aasta novembri seisuga.

Joonis 15

Allikas: EHIS andmete alusel Lääne-Viru Maavalitsus

*Andmed iga aasta novembri seisuga.

1.4.Edulood

Iga omavalitsuse territooriumil on kool

KOIT kava abil aktiveerimine lasteaegade renoveerimine

Kutsekoolide kiire areng ning nendevaheline koostöö

Maakonnas on 4 kõrgkooli esindused

Riigiexami tulemused on paranenud- 5 kooli 100 parema hulgas.

Arenenud tugiteenused tavakooli juures logopeedide, psühholoogide, sotsiaalpedagoogide, tasandusklasside, parandusõppe, individuaalse õppekava, koduõppe ja kasvatusraskustega õpilaste klasside näol

Maakondlik nõustamiskomisjon koolituse ja nõustamise koordinaatorina

Maakonnas on 2 munitsipaalkooli juures õpilaskodu

IT areng koolides

Aktiivne VIROL-i hariduskomisjon

Ainesektioonide omaalgatuslik/iseseisev tegevus

Kutse-eelõppe rakendamine gümnaasiumides

Erinevate õppekavadega koolide olemasolu erivajadustega lastele

Maakonna mitte-eestikeelsed koolid on liitunud keelekümblusprojektidega

Avardunud võimalused suhtlemiseks pedagoogide ja õpilaste vahel Euroopa Liidu projektide raames

Akadeemikute päevad

Tartu Ülikooli päevad maakonnas

1.5.Probleemid

Õpilaste arvu vähenemine põhjustab muutusi traditsioonilises koolivõrgus.

Alushariduse ja eelõppe kättesaadavus: maakonna eri piirkondades ei ole piisavalt lastesõime- ja -aiakohti.

Seoses personaliga võib koolides täheldada järgmist: kvalifitseeritud õpetajate puudus, põlvkondade vahetus ei ole sujuv, vähe meesõpetajaid.

Pedagoogide professionaalse arengu toetamiseks ei piisa väikestes haridusasutustes täienduskoolitusraha.

Õpikeskkonna parendamiseks napib finantsressursse.

Kõikides koolides ei ole tagatud abivajavale õpilasele tugiteenused (sotsiaalpedagoogi, logopeedi ja/või koolipsühholoogi abi).

Põhikooli vanemas astmes on koolist väljalangevus suur, suureneb koolikohustuse mittetäitmine.

HEV laste nõustamisteenused ei rahulda sihtrühmade ootusi, maakondlik nõustamissüsteem on nõrk ja integreerimata.

Maakonna haridusametuste jätkusuutlikkus on kaardistamata.

Iga lapse puhul ei ole tagatud ligipääs võimetele ja õppija eelistustele vastavale õppele.

Täiskasvanute koolitusvõimalused ja –vajadused on kaardistamata.

Noorte karjäärinõustamine on maakonnas koordineerimata.

Vähe maakondlikke arendusprojekte hariduse valdkonnas.

2. Visioon

Haridussüsteemis on loodud võimalused iga õppija arengu toetamiseks; isiklikus, töö- ja ühiskonnaelus tarvilike teadmiste, oskuste, väärtushinnangute ja valmisolekute kujunemiseks ning on pandud alus elukestvaks õppeks.

2.1 Põhi- ja ala-eesmärgid

1. Igaühele on tagatud ligipääs eripärale, võimetele ja huvile vastavale elukestvatele õppele.

1.1. Haridusametuste jätkusuutlikkus on kaardistatud

1.2. Maakonna haridusametustes arvestatakse laste, õpilaste ja üliõpilaste individuaalsust.

2. Õppe kvaliteet on kõrge.

2.1. Õpetajad on professionaalid ning motiveeritud õppeametutes töötama.

2.2. Õppekavad võimaldavad valikuid ja paindlikke üleminekuid ühest haridusametusest teise.

2.3. Õpikeskkond toetab õppurite arengut.

3. Haridussüsteem on avatud, paindlik ja efektiivne.
4. Maakonna ettevõtted, institutsioonid, organisatsioonid, haridusasutused tegutsevad kooskõlastatult maakonna hariduse arendamiseks.
5. Haridusvaldkonna koordineerimine maakonnas on professionaalne ning toetab haridussüsteemi arengut.

2.2 Ootavad tulemused aastal 2012

Eelõpetuses osaleb 98% 5- ja 6-aastastest lastest

Kõigile lastele, kes seda vajavad, on tagatud hoid ja alusharidus

Haridusasutuste jätkusuutlikkus on kaardistatud

Tervist edendavates lasteaedade ja koolide võrgustikutöös osalevad vähemalt 50% maakonna lasteaedadest ja koolidest

On loodud munitsipaalkoolide õpilaskodude võrk, mis toetab üldharidussüsteemis õppija vajadusi, riiklikult toetatud õpilaskodukoht on tagatud 1%-le põhikooli ja gümnaasiumi õpilastest

85% 22-aastastest on vähemalt keskhariidusega

Õpilaste väljalangevus põhikoolist on alla 1%, gümnaasiumist alla 3% ning kutsekoolist alla 6%

Täiskasvanute koolituses osalejate osakaal 25-64-aastaste hulgas on tõusnud 10%-ni

Kõrgharidusega inimeste osakaal on 25-64. a hulgas vähemalt 20%

Vene õppekeelega koolide gümnaasiumiastmes on üle mindud vähemalt 4 aines eestikeelsele õppele

Maakonnas töötab integreeritud nõustamiskeskus

Igas põhikoolis ja gümnaasiumis on loodud tingimused õpilastele kutsealaseks eelkoolituseks

Kõigis üldhariduskoolides on kvaliteetne interneti püsiühendus ja vähemalt üks arvuti on 15 õpilase ja 5 õpetaja kohta

Maakonna ettevõtete, institutsioonide, organisatsioonide ja haridusasutuste esindajatest koosnev koostöövõrgustik toimib regionaalse ümarlauana, et tegutseda kooskõlastatult maakonna haridussüsteemi arendamisel.

Rahvusvaheliste koostööprojektidega on kaasatud vähemalt neljandik haridusasutusi ning 10 % pedagoogidest osaleb rahvusvahelistes koolitustes

Maakonna haridusasutustes töötavad professionaalsed õpetajad- vähemalt 92% pedagoogidest vastavad kvalifikatsiooninõuetele

Kõigile HEV õpilastele on tagatud transport ja muud tingimused vajaliku õppekava täitmiseks

3. Eesmärgid ja peamised tegevused põhieesmärkide elluviimiseks valdkonniti

3.1 Alusharidus

3.1.1 Eesmärgid

Laste hoid ja alusharidus on maakonnas kättesaadav, paindlik ja kõrgekvaliteediline

Toimiv koostöö huvigruppide vahel (omavalitsused, lapsevanemad, lasteasutuste juhid ja pedagoogid, eripedagoogid, üldhariduskoolid, kõrgkoolid, tervishoiu valdkonna spetsialistid, ettevõtjad jm)

Alushariduse valdkonnas töötab motiveeritud, hea erialase ettevalmistusega personal

Ruumide ja hoonete vastavus tervisekaitse, ohutuse ning kaasaja nõuetele ja piirkonna vajadustele

Lastevanemate ja teiste huvigruppide kerge ligipääs selgele ja täpsele informatsioonile laste päevahoiu erinevate teenuste kohta

Võimalus käia lasteasutuses kõigil lastel, kelle vanemad seda soovivad.

3.1.2 Peamised tegevused

Lasteaiakohtade vajaduse hindamine 2007-2012

Erinevate lastehoiu vormide tekke ja arengu soodustamine, teiste riikide kogemuse tutvustamine ja pilootprojektide toetamine

Kooliks ettevalmistuse tagamine

IKT (info- ja kommunikatsioonitehnoloogia) alase tegevuse arendamine

Kõikide laste arenguliste erivajaduste varajase märkamise ja individuaalse arengu toetamise teenuste väljaarendamine

3.2 Hariduslike erivajadustega laste õpetamine

3.2.1 Eesmärgid

Igäühele on tagatud maakonnas ligipääs haridusele vastavalt ta eripärale ja võimetele

Toimiv erivajadustega laste märkamise ja sekkumise süsteem

Erivajadustega laste ja noorte hariduslik kaasatus arvestades iga konkreetse isiku erivajadust ja õpikeskkonna võimalusi

Parendatud, toimiv erikoolide võrk

Kutsehariduse võimalus erivajadustega noortele

Mitmekesised võimalused pedagoogide täiendõppeks maakonnas

Toimivate ja uute hariduse omandamist toetavate tugisüsteemide koordineeritud töö

3.2.2 Peamised tegevused

Maakondliku integreeritud teavitamis- ja nõustamiskeskuse loomine ja arendamine, sh erivajadustega lastele, nende vanematele ja lastega töötavatele spetsialistidele

Erikoolide jätkusuutlikkuse ja täiendavate teenuste vajaduse kaardistamine

HEV õpilastele transporditeenuse kindlustamine

Maakondlike projektide käivitamine andekate õpilastega

3.3 Üldharidus

3.3.1 Eesmärgid

Üldhariduskoolides on tagatud õppe kvaliteet pädevate õpetajate, võimetekohaste õppekavade ja kaasaja nõuetele vastava õpikeskkonnaga

Haridusasutuste jätkusuutlikkus on kaardistatud

Õpetajad on motiveeritud järjepidevaks professionaalseks arenguks, milleks on loodud toimiv tugisüsteem

Üldharidus ja kutseharidus on sidustatud

Põhikooliastmes on tagatud maksimaalne haridushõive

Haridusasutuste õpikeskkond on turvaline ja kaasaja nõuetele vastav

Erinevad huvigrupid tegutsevad maakonna haridusmaastikul kooskõlastatult

Õpilaskodude võrk on väljaarendatud

On loodud tingimused muukeelsete koolide järk-järgulise üleminekuks eestikeelsele õppekavale

3.3.2 Peamised tegevused

Üldhariduskoolide juures töötavate õpilaskodude arendamine

Loodusteaduste (sh reaalinete) õppesuundade arendamine

Haridusasutuste jätkusuutlikkuse kaardistamine ja perioodiline hindamine

Haridusasutuste tervisekaitse, ohutuse ja kaasaja (sh infotehnoloogia) nõuetele ja HEV laste vajadustele vastavuse hindamine

Maakondliku karjäärinõustamissüsteemi loomine ja rakendamine

3.4 Kutse-, kõrg- ja täiskasvanuharidus

3.4.1 Eesmärgid

Maakonnas on tagatud võimalused kutse-ja kõrghariduse omandamiseks ning täiskasvanuõppeks

Õppeasutuste õppekavade arendustöö on professionaalne, õpe vastab tööturu nõuetele, rakendusuringud toetavad maakonna arengut

Planeeritud täienduskoolitus ja stažeerimine töökeskkonnas tagavad järjepidevalt õppeasutuste personali vastavuse kvalifikatsiooninõuetele

Õpikeskkond on sidustatud ettevõtete ja organisatsioonidega ning läbimõeldult kaasajastatud

Täiend- ja ümberõpe arvestab õppijate huve ja maakonna vajadusi

Toimib huvigruppide koostöö

Koolitusvajaduste ja -võimaluste kohta on info kättesaadav

3.4.2 Peamised tegevused

Täiskasvanute koolitusvajaduste ja võimaluste kaardistamine ning koolituse korraldamisel maakonna vajaduste arvestamine

Üldhariduskoolide õpilastele kutsealase eelkoolituse ja kutseõppe võimaluste loomine

Lihtsustatud ja toimetulekuõppekava läbinutele kutseõppe täiendavate võimaluste loomine

Põhihariduseta noortele kutse omandamise võimaluste loomine

Kutseõppeasutuste koostöökokkulepped piirkonnas ühtseks tegutsemiseks maakonnas erialade dubleerimise vältimiseks ja uute juurutamiseks

Erinevate õppetasemetega õppeasutuste vaheline erialade arendustegevusalane koostöö

Uurimustööde läbiviimine kõrgkoolide poolt maakondlikult olulistel teemadel

Madalama haridustasemega inimestele koolitusele juurdepääsu suurendamine

3.5 Hariduskoostöö

3.5.1 Eesmärgid

Maakonna hariduskorraldus on süsteemne, koordineeritud, professionaalne ning osapooli kaasav

Maakonna haridussüsteemi juhtimine toetub osapoolte kaasatusele ning uuenenud sise- ja välishindamisesüsteemile

Maakondliku haridussüsteemi osapoolte ülesanded on täpsustatud vastavalt riiklikule ja regionaalsele hariduspoliitikale koostöölepingutega

Toimiv õppeasutuste hoolekogude koostöövõrgustik

Õpilasmavalitsuste maakondliku liidu toetatud tegevus

Maakondlik tugi siseriiklike andmekogude kasutamiseks haridusasutuste juhtimisel ning süsteemi arendamisel

Suurenenud osalus rahvusvahelistes haridusprogrammides (Comenius)

Toimib haridusasutuste, omavalitsuste ja ettevõtjate koostöövõrgustik maakonnas vajalike koolitus-, nõustamis- ja arendamisteenuste väljaselgitamiseks ja osutamiseks.

3.5.2 Peamised tegevused

Koostöö tervise tugevdamise eesmärgil TEL ja TEK võrgustiku koordineerimine

Õpilaskohtade olemasolu ja vajaduse hindamine 2007-2012

Erinevate ühiste haridusprojektide (koolitus, eelkutseõpe, karjäärinõustamine, väliskogemuse omandamine) koostamine ja läbiviimine

Valdkonna koordineerimiseks maakondliku hariduse nõukoja moodustamine

Maakondliku haridustöötajate tunnustamise süsteemi loomine

Ainesektsioonide arendamine ja nende jätkusuutlikkuse toetamine

Haridusteemaliste maakondlike konverentside korraldamine

Rahvusvahelistest projektidest aktiivsema osavõtu motiveerimine

Koostöös kõrgkoolide, omavalitsuste ja ettevõtjatega maakondliku kompetentsikeskuse rajamine integreeritud kooolitus-, nõustamis- ja arendamisteenuste osutamiseks.

4. Arengukava kinnitamine, täitmine ja muutmine

Eesmärkide saavutamise ja arengukava elluviimise eest, samuti selle täitmise kontrollimise ja täiendamise eest on vastutav Lääne-Viru Maavalitsus, kes kaasab vastavalt tegevusele vajalikke koostööpartnereid. Tegevused arengukava täitmiseks kajastuvad maavalitsuse haridus- ja kultuuriosakonna aastategevuskavas. Igaks tegevusaastaks sõlmitakse ühistegevusteks ja vajadusel nende rahastamiseks lepped VIROL-iga ja teiste koostööpartneritega.

Arengukava täitmise käiku hindab koostööpartnerite esindajatest moodustatud vastav komisjon, millesse on kaasatud maakonna haridussüsteemis osalevad huvigrupid – haridusasutuste juhid, haridusasutuste pidajad, õpetajad, lapsevanemad, õpilased ja sotsiaalsed partnerid. Vajadusel viiakse maakonnas läbi vastavaid uuringuid.

Arengukava kuulub ülevaatamisele igal aastal hiljemalt 1. novembriks. Ülevaatuse tulemusel annab komisjon hinnangu arengukava täitmise kohta ning teeb oma parandus- ja täiendusettepanekud maavanemale ja VIROL-ile arengukava muutmiseks, sealhulgas ka seadusandluse muutumisel või maakonna arenguprotsessidest tulenevatel või erakorralistel juhtudel.

Arengukava täitmise lõpparuande, mis on omakorda aluseks uue perioodi arengukava koostamiseks, esitab komisjon maavanemale ja VIROL-ile hiljemalt 1.juuniks 2016.

Kokkuvõtte arengukava tulemustest avalikustatakse maavalitsuse kodulehel.

Kokkuvõte

Käesolevas töös on kirjeldatud maakonna haridusvaldkonna arengut aastatel 1999-2006 ning arenguvajadusi tulevikuks. Hetkeolukorra analüüs näitab, et oluline tähtsus on hariduse valdkonna arendustegevuse ladusal koordineerimisel, koostöö parandamisel erinevate osapoolte vahel ning noortele suunatud tegevuste mitmekesistamisel.

Maavalitsuse haridus-ja kultuuriosakond, VIROL-i hariduskomisjon ja nende koostöövõrgustik omavad potentsiaali oma ala spetsialistide näol nii hariduskorralduse ladusamaks muutmiseks, tegevuse koordineerimiseks maakonnas ning on võimeline olema arengumootoriks maakondlike haridusprojektide käivitamiseks.

Arengukavas püstitatud ülesanded on jõukohased osakonnale ja koostöövõrgustikule ning vastavuses EL trendidele ja Eesti valdkondlikele arengukavadele.

Lisad

Mõisted

Akrediteerimine - kutseõppe sotsiaalsete partnerite esindajatest ja ekspertidest koostatud komisjoni läbiviidav kutseõppeasutuse hindamine kutseõppe kvaliteeditagamissüsteemile vastavuse seisukohalt.

Alusharidus – teadmiste, oskuste, vilumuste ja käitumisharjumiste kogum, mis loob eeldused edukaks edasiõppimiseks igapäevaelus ja koolis.

Arengukava – pikemaajalisest arengustrateegiast lähtuv lähemate eesmärkide saavutamist kavandav dokument. Arengukava viiakse ellu programmide, projektide ja eelarve kaudu.

Arengustrateegia – kokkulepitud eesmärkide saavutamiseks määratud üldine teostustee, mis arvestab nõrkusi ja tugevusi ning väliskeskonnast tulenevaid võimalusi ja ohte. Arengustrateegia lähtub üldjuhul visioonist.

Eelõpetus – kuulub alushariduse hulka, aastane õpetus enne kooli, mis tagab sujuva ülemineku ühelt tasemelt teisele ja toimetuleku igapäevaelus. Pedagoogiliselt määratletud eelõpetus on koostööprotsess, kus laps kasvab spontaanse elamusliku ja kogemusliku tegevuse, rühmakaaslastega suhtlemise, samuti täiskasvanu eesmärgistatud juhendamise kaudu aktiivse tegutsejana.

Elukestev õpe - kõiki elu jooksul ette võetud õppetegevused, eesmärgiga parandada oma teadmisi, oskusi ja kompetentsi vastavuses iseenda, kodanikkonna, ühiskonna (sotsiaalse sidususe) ja/või tööturu vajadustega ning seda nii formaalsel, mitteformaalsel kui ka informaalsel kujul.

Esmaõpe, esmane kutseõpe – kutseõppe koolikohustuse ega ületanud põhihariduseta isikutele, kutseõppe põhihariduse baasil; kutsekeskharidus; kutseõppe keskhariduse baasil; kutseõppe põhikoolis ja gümnaasiumis.

Formaalharidus – tasemeharidus alates algharidusest ja lõpetades kõrgharidusega (sh magistri- ja doktoriõpe); õppekava peab heaks kiitma HTM ja lõpetajad saavad tunnustatud lõputunnistuse või diplomi.

Hariduse/õppe kättesaadavus – võimalus rahuldada oma haridusnõudlust. Hõlmab õpivõimaluste ja õpitoe kättesaadavust, mis on tagatud õppekohtade, vajalikul arvul õppeasutuste, kvalifitseeritud pedagoogide, tugisüsteemide olemasoluga kui ka võrdsel kohtlemisel põhinevat füüsilist ja majanduslikku juurdepääsu õppekohtadele ning õppeasutustele.

Hariduslike erivajadustega (HEV) õpilane – õpilane, kelle eriline andekus, õpi- või käitumisharjumused, tervislikud puuded või pikemaajaline õppetööst eemalviibimine toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppe sisus (individuaalne

õppekava) ja õpikeskkonnas (õppevahendid, õpperuumid, õppe meetodid jm) või õpetaja poolt vastava klassiga töötamiseks koostatud töökavas.

Huvigrupid – üksikisikud või organisatsioonid, kellele kavandatav tegevus avaldab otsest või kaudset mõju.

Integreeritud nõustamissüsteem – nõustamissüsteem, mis hõlmab karjääri-, õpiraskuste ning hariduslike erivajadustega õpilaste nõustamist.

Integreeritud õppeasutus - õppeasutus, kus võimaldatakse õpet erinevates haridusliikides ja/või erinevatel haridustasemetel.

Kakskeelne õpe – õppetöö korraldus, kus õppekeelena kasutatakse kaht või enam keelt

Karjäärinõustamine, kutsenõustamine - tegevuste kogum, mis aitab inimesel vastu võtta otsuseid hariduse, kooli ja kutsevaliku osas nii enne kui ka pärast tööturule asumist.

Keelekümblus – kakskeelse õppe rikastav vorm, millele on iseloomulik, et põhi- ja/või keskkooli (gümnaasiumi) jooksul omandatakse vähemalt pool õppemahust teise keele vahendusel.

Koolivõrk – maakonna territooriumi hõlmav õppeasutuste võrk.

Koostöö võrgustik – seotud institutsioonid või üksikisikud, mille/kelle kaudu hangitakse infot ning mille vahendusel levitatakse infot kiirelt ja efektiivselt konkreetsete huvigruppideeni.

Kutsealane eelkoolitus – põhikoolis ja gümnaasiumis toimuv kutseuunitluse eesmärgiga väikesemahuline kutse- või erialade tutvustus riikliku õppekava valikainete raames.

Kutseharidus – teatud erialal töötamiseks, teatud kutse saamiseks, teatud ametikohale kandideerimiseks või selle säilitamiseks vajalike teadmiste, oskuste, vilumuste, väärtuste ja käitumisharjumuste süsteem, mille omandamine ja täiendamine loob eeldused tulemusrikkaks professionaalseks tegevuseks.

Kutsehariduse sotsiaalsed partnerid- koolitusasutuse partnerid, kes osalevad kutse-, eri- või ametialases koolituses: tööandjate ühendused, töövõtjate ühendused, eri- ja kutsealaliidud.

Kutseõpe gümnaasiumis ja põhikoolis- kutseõppe õppekava alusel läbiviidav esmaste kutse- ja erialaste teadmiste ja oskuste omandamisele suunatud õpe põhikoolis või gümnaasiumis.

Kutseõpe - õpe, mille käigus õppijad omandavad teadmised, oskused ja hoiakud oskustöö tegemiseks kutse-, eri- või ametialal.

Kutseõppekeskus- kutseõppeasutus, kuhu on koondatud kutseõpe mitmetes erinevates õppesuundades ning mis teenindab eelkõige regiooni, pakkudes kutseõppe

kõiki võimalusi (esmane kutseõpe, tööturukoolitus, täiendus- ja ümberõpe, huvi- ja vabaharidus, kutseõpe põhikoolis ja gümnaasiumis, nõustamine).

Maakonnaplaneering – planeering, mis koostatakse kogu maakonna territooriumi või selle osa kohta.

Parandusõpe – õpiraskustega õpilasele õpiabi osutav õpe väljaspool õppetunde.

Rakenduskõrgharidus- kõrghariduse esimesel astmel praktilise õppe keskselt ülesehitatud õppekavadel toimuv õpe, mille raames tööjõuturule suundumiseks vajalikke teadmisi ja oskusi kujundatakse eelkõige praktilistest vajadustest lähtudes; lisaks kutse- või erialasele ettevalmistusele omandatakse teadmiste ja oskuste tase õpingute jätkamiseks magistriõppes.

Ressurss - õppe-eesmärkide saavutamiseks vajavad rahalised, materiaalsed ja mittemateriaalsed vahendid.

Sotsiaalsed partnerid – institutsioonide esindajad, kes kaasatakse kohalike haridusotsustuste tegemisse (õpetajate ühenduste, lapsevanemate esindajad jt).

Säästev areng – areng, mis tagab nii praegu kui tulevikus inimesi rahuldava elukeskkonna ja majanduse arenguks vajalikud ressursid looduskeskkonda oluliselt kahjustamata ning looduslikku mitmekesisust säilitades.

Tegevuskava – loend konkreetsetest ülesannetest, mida on vaja täita eesmärkide saavutamiseks.

Tugisüsteem – tugiteenused hariduslike erivajadustega lastele - individuaalne õppekava, parandusõpe, logopeediline abi, tasemerühmad jms.

Täiskasvanuharidus – terviklik õpe, mis on sõltumatu õppe sisust, tasemest ja meetoditest; mille käigus täiskasvanud arendavad oma võimeid, parandavad oma tehnilisi või professionaalseid oskusi.

Täiendus- ja ümberõpe- õpe tööjõu oskuste täiustamiseks, tööturuõpe töötutele, õpe erivajadustega rühmadele (erivajadustega inimesed, pikaajalisel lapsehoolduspuhkusel viibivad naised) ning isiklikul algatusel põhinev õpe; lõpetamisel väljastatakse tõend õppe läbimise kohta.

Visioon – soovitud tulevikupilt, mida tahetakse teatavaks ajaks saavutada.

Väljalangevus – õppeaasta kestel õppimise katkestajate hulk.

Õpikeskkond – reaalne või virtuaalne keskkond iseõppimiseks või õppuri ja õpetaja vaheliseks suhtluseks, mille levinuimaks vormiks on kool. Õpikeskkond võib olla institutsionaliseeritud või institutsionaliseerimata.

Õpilaskodude programm – riiklik programm toimetulekuraskustes perede laste toetamiseks.

Õppeasutus – spetsiaalselt õppe läbiviimiseks mõeldud institutsioon (koolieelne lasteasutus, kool, kõrgkool, õppekeskus, täienduskoolituskeskus jne).

Õppekava - õppe eesmärged ja sisu, omandatavate pädevuste kirjeldusi, nende omandamise määra hindamise viise, õpingute alustamise ja lõpetamise tingimusi ning nominaalset õppeaega sätestav dokument;

Õppekeskkond - keskkond, milles õppeasutus realiseerib õppekava - õpilased, õpetajad, õppematerjalid, õppebaas, praktika-ettevõtete/-asutuste ja teiste koostööpartnerite võrgustik.

Üldeesmärk – visioonist lähtuv üldkirjeldus, milleni soovitakse seatud ajaks jõuda ning, mis on määratletav, mõõdetav, realselt elluviidav ja liigendatav.

Üldharidus – sotsialiseerumiseks vajalik teadmiste, oskuste ja vilumuste kogum ning väärtushinnangute ja käitumishinnangute süsteem, mis võimaldab saavutada läbi elu kestva võime edasi õppida ja kujuneda õppivaks indiviidiks.

Üldharidussüsteem – alus-, põhi- ja üldkeskhariduse omandamiseks vajalike institutsioonide süsteem.

Lühendid

VIROL	Lääne-Viru Omavalitsuste Liit
MV	Maavalitsus
EHIS	Eesti Hariduse Infosüsteem
EL	Euroopa Liit
TEL	tervisedendav lasteaed
TEK	tervisedendav kool
IKT	info- ja kommunikatsioonitehnoloogia
HEV	hariduslik erivajadus

Lisa 3

Töörühma koosseis

Arvo Pani	Kadrina Keskkooli direktor
Inge Peebu	Rakvere Linnavalitsuse arendusspetsialist
Riina Veidenbaum	Lääne-Viru Maavalitsus
Tiina Vilu	Lääne-Viru Maavalitsus
Katrin Kask	Rakvere Linnavalitsuse haridusspetsialist, VIROL-i esindaja
Kalle Karron	Rakvere kolledzhi direktor
Kaido Kreintaal	Haljala Gümnaasiumi direktor
Marge Lepik	Kunda Linnavalitsuse haridus- ja kultuurinõunik , VIROL-i esindaja
Hannes Mets	Rakvere Kutsekeskkooli direktor
Ene Nool	Rakvere Linna Algkooli direktor
Helle Noorväli	Lääne-Virumaa Kutsekõrgkooli direktor
Lea Pilme	Lille Kooli direktor
Kuno Rooba	Tapa vallavanem, VIROL-i esindaja
Raili Sirgmets	Väike-Maarja Öppekeskuse direktor
Ain Suurkaev	Rakvere abilinnapea , VIROL-i esindaja
Asta Tuusti	Haljala Gümnaasiumi õpetaja

Ülevaade 1999-2005.a. arengukava täitmise kohta

Eelmises arengukavas püstitatud regionaalseid vajadusi arvestava tulemuslikult toimiva haridusasutuste võrgu loomine oli kavandatud 2010 aastaks.

Koolivõrk

Maakonna üldhariduskoolide võrgus 1999.aastal töötanud 45 munitsipaal-koolist (sh. 8 lasteaed-alkkooli, 7 alkooli, 16 põhikooli, 14 gümnaasiumi/keskkooli, neist 3 venekeelset ja üks põhikooli astmes kakskeelne kool) ja 1 erakoolist on jäänud 2007.a. jaanuari seisuga alles 36 munitsipaal-kooli (4 lasteaed-alkkooli, 1 alkool, 4 põhikool-lasteaeda, 14 põhikooli ja 13 gümnaasiumi/keskkooli) ja 1 erakool. Suletud on selle aja jooksul 15 üldhariduskooli, reorganiseeritud 2 keskkooli ühisgümnaasiumiks, üks erapõhikool kasvas välja gümnaasiumiks.

.Haridusasutused 1995-2005

KOOLID	1995		2000		2005	
	asutusi	õpilasi	asutusi	õpilasi	asutusi	õpilasi
Alkkoolid ja lasteaed-alkkoolid	16	671	13	537	5	295
Põhikoolid ja lasteaed-põhikoolid	17	2143	16	2265	18	1909
Erakoolid	1	115	1	176	1	415
Keskkoolid, gümnaasiumid ja õhtukeskkoolid	15	8456	14	8357	15	6989
Erikoolid	3	324	5	456	5	380
Kutseõppeasutused	4	1182	4	1681	3	1357
Kõrgkoolid	-	-	-	-	1	1161
Kõrgkooli filiaalid	-	-	1	75	2	451
Muusikakoolid			5	514	5	~2000
Huvikoolid	2		2		6	
NORAX	1	402	1	485	1	595
KOOLIEELSED LASTEASUTUSED	asutusi	lapsi	asutusi	lapsi	asutusi	lapsi
Kokku			34	2228	29	2484
Lasteaiad			24	1952	22	2161
Eralasteaiad			2	103	1	142
Lasteaed-alkkoolid	10		8	173	4	133
Lasteaed-põhikoolid	-	-	-	-	2	48

Tabel 1

Allikas: haridus-ja kultuuriosakonna andmed

Haridusasutuste võrk, mis tagaks hariduse kättesaadavuse võimalikult kodu lähedal ja igas vallas, ei ole väljakujunenud. Puudub maakondlik kooskõlastatud arendustegevus, koolivõrk on muutunud stiihiliselt ja mitteeesmärgistatult, suletud on

just väikekoole kodulähedal. Kavandatud oli alghariduse omandamise võimaluste säilitamine võimalikult kodu lähedal, muutes osa algkoole (Põdruse, Kärü, Lahu, Vihula, Venevere) ühe komplektiga kolmeklassilisteks algkoolideks, tänaseni töötavad Lahu algkool ja Vihula lasteaed-alkool, teised on suletud. Igas omavalitsuses on säilinud vähemalt üks põhikool. Salla, Muuga, Põlula ega Vajangu ei ole kujundatud ümber kuueklassilisteks algkoolideks, vaid jätkavad tegevust.

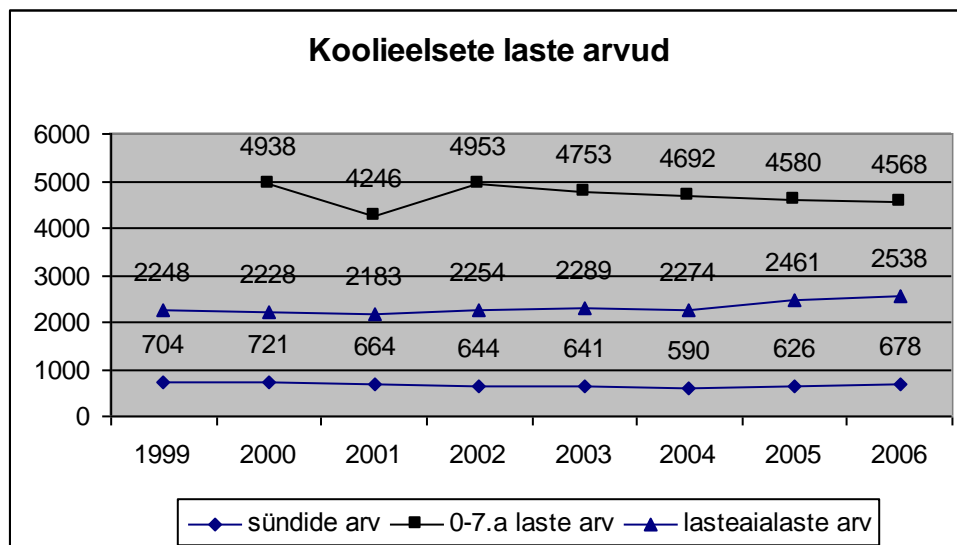
Kavandatud gümnaasiumide (Rakke, Haljala, Kunda 2, Rakvere Vene) reorganiseerimisest toimus ainult üks (Kundas 2 kooli ühendamine). Gümnaasiumide, keskkoolide ja kutseõppeasutuste planeerimine regionaalselt ei ole õnnestunud.

Valitsev on ikka akadeemiline (klassikaline) suund, kutse-eelõpe ei ole arenenud soovitud suunas ja mahus. 1999.a. kavandati mõõta hariduskvaliteeti riigieksamitega, käesolevaks ajaks on tulemused head (6 kooli tulemused Eesti koolide esisajas).

Muukeelse hariduse vallas ei realiseerunud planeeritud ümberkorraldused – Tapal ja Rakveres jätkatakse keskhariduse omandamise võimaldamist vene keeles. Lisaks kavandatule on Tapa Gümnaasium liitunud keelekümblusprojektiga.

Aastail 2000-2004 .a. eraldati vastavalt plaanitule riiklikke investeeringuid Rakvere, Kadrina, Vinni-Pajusti, Tapa, Kunda, Haljala, Aluvere, Väike-Maarja ja Tamsalu koolidele. 2005.a. alates on üldhariduskoolidele arvestuslik investeeringute toetus õpilase pearaha sees. Aastail 2000-2005 on investeeringud haridusse oluliselt kasvanud nii riigi kui omavalitsuste poolt. Koolieelsete lasteasutuste, üldharidus-, kutse- ja kõrgkoolide omanike ja juhtkondade hinnangul on hoonete nõuetele vastavusse viimiseks vaja 650 miljonit krooni.

Maakonnas 1999.a. töötanud 25 lasteaiast on jäänud 21 lasteaeda, kuid on lisandunud lasteaiateenuste osutajaid põhikool-lasteaeda näol (4 põhikooli juures). Maakonnas on 30 (sh 1 eralasteaed) lasteaias 2538 last, kuid 1999.a. oli lasteaias 2248 last, (kasv 12,9%).

Joonis 1

Allikas: Lääne-Viru Maalitsus ja EHIS

Igal aastal on suurenenud järjekorrad (avalduste arv), eriti kõrge on see alla 3-aastaste laste osas Rakvere linnas. Samal ajal ei ole maakonnas üheski lasteaiast järjekorda koolieelikute osas, sellega on tagatud juurdepääs kooliks ettevalmistusele. Maakonnas saab lasteaias kooliks ettevalmistuse 88% esimesse klassi astujatest.

Töökorralduse paindlikumaks muutmises on toimunud edasimineku - maakonnas on võimalus kasutada osaajaliselt lasteaiakohta, mõned lasteaiad töötavad piirkonna lastevanematele nõustamiskeskusena.

Kvalifitseeritud lasteaiadepetajate personali kujundamisele on oluliselt kaasa aidanud Rakvere kolledzh, kel on hea koostöö lasteaiadega. Lasteaedade kõrvale on tekkinud mõned täiendavad lastehoiuvormid (Mesimumm, Triki Traki. Viimastel aastatel on oluliselt paranenud lasteaedade ehituslik ja majanduslik olukord.

Seoses 2-aastaste laste lasteaeda massilise tulekuga suureneb ka lasteaias kasutusaeg lapse poolt näiteks 2001.a. oli see statistikaameti andmetel 3,21 aastat, siis 2005.a. juba 3,43 aastat ja 2006.a. 3,46 aastat, see asjaolu paneb lastehoiuteenuste planeerimisele ette uued tingimused.

Märkimisväärne areng on toimunud kutseõppeasutuste võrgus: 1999.a. oli neljas kutseõppeasutuses võimalik omandada 15 eriala, 2006.a. 28 õppekava alusel. Koostöös Rakvere Kutsekeskkooli, Lääne-Virumaa Kutsekõrgkooli, Väike-Maarja Päästekooli ja Noraxiga on arenenud põhikooli- ja gümnaasiumi õpilaste kutse-eelõpe, laienenud on kutsehariduse omandamise võimalused erivajadustega noortel nii Rakvere Kutsekeskkooli kui Väike-Maarja Õppekeskuse baasil. Väike-Maarja Gümnaasiumi ja Väike-Maarja Õppekeskuse baasil on valminud nn. integreeritud koolitüübi mudel- gümnaasium ja kutseõppeasutus ühtse juhtimise all. Kutseõppeasutuste õppekavade arenduses on alustatud üheskoos piirkondlike vajadusi ja võimalusi arvestavate kokkulepetega.

2000.a. õppis kutseõppeasutustes (sh Mõdriku) 1681 õpilast, 2006.a. õppis juba ainuüksi kutsekoolides 1357 õpilast ning lisaks kõrgkoolides 1612 üliõpilast

Maakonnas on kujunenud välja juba kõrgkoolide võrk. Paranenud on Lääne-Virumaa Kutsekõrgkooli õppebaas kaasaegsete ruumide näol, kool läbis akrediteerimise ning valmistub muutumist rakenduskõrgkooliks.

Tallinna Pedagoogikaülikooli (edaspidi TPÜ) Rakvere Kolledz on laiendanud õppekavade t, sh lisandus magistriõpe (riigiteadus) ning pedagoogide täiendkoolituse valikut.

Maakonna vanim kõrgkool – Mainori Kõrgkooli Õppekeskus on mitmekesisistanud erialade valikut ühelt juba kolmele.

Maakonnas töötas 1999.a. neli kooli erivajadustega lastele ning õpiraskustega õpilastele oli avatud klassid kolmes üldhariduskoolis. Käesoleval ajal on tagatud tingimused erivajadustega lastele 5 erikoolis (tollastele erikoolidele on lisandunud Mihkli Kool). 1999-2005. aastal on erikoolide õpilaste arv jäänud vahemikku 326-380. Oluliselt on arenenud tugiteenused tavakooli juures logopeedide, psühholoogide, sotsiaalpedagoogide, tasandusklasside, parandusõppe, individuaalse õppekava,

koduõppe ja kasvatusraskustega õpilaste klasside näol. Aktiivsemalt on hakanud tegutsema maakondlik nõustamiskomisjon, koordineerides koolitust ja nõustamist maakonnas. Algatati erivajadustega laste nõustamiskeskuse loomise idee.

1999.a. õppis kuues huviharidust andvas koolis umbes 10% maakonna õpilastest, 2005.a. aga 9 koolis 2000 õpilase ringis (s.o. ca 20%). Spordi- ja muusikakoolidele lisaks on juurde tulnud tantsu ja kunstiga tegelev Athena Maja, Esteetika- ja Tantsukool ning Rajaotsa muusikakool.

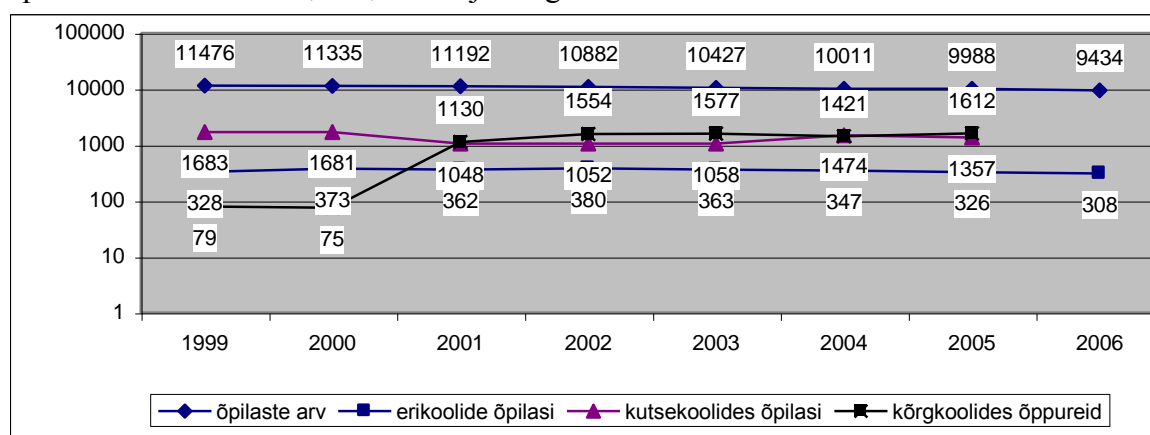
Täiskasvanute koolitusega tegeles 1999.a. 13 koolitusasutust, käesoleval ajal on teada 15 koolitusega tegelevat organisatsiooni, kooli ja firmat. Täiskasvanuile on avardunud keskhariduse omandamise võimalused kaug- ja õhtuõppevormis Kadriinas, Tapal, Rakvere Vene Gümnaasiumis ja Väike-Maarjas.

Elukestvaks õppeks paremate tingimuste tagamist takistas maakonnas töötavate haridusasutuste ja koolitusfirmade ning koolitusvõimaluste ja -vajaduste mittejärjekindel kaardistamine ja tegevuse killustatus.

Õpilased

Maakonna koolides õppis 2006 septembris 9434 õpilast, s.o 18 % võrra vähem kui 1999.a.

Õpilaste arv üldharidus-, eri-, kutse- ja kõrgkoolides

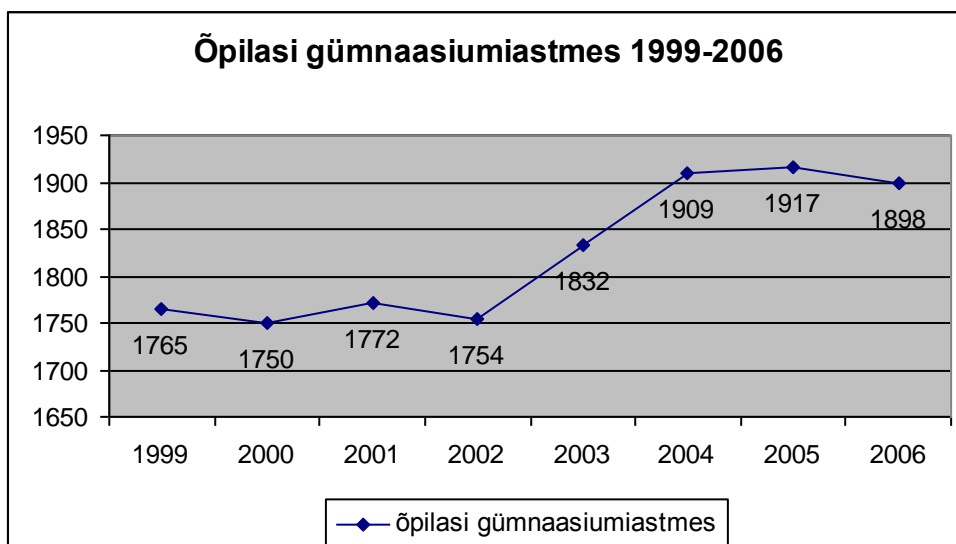

Joonis 3

Allikas: Lääne-Viru Maalitsus ja EHIS

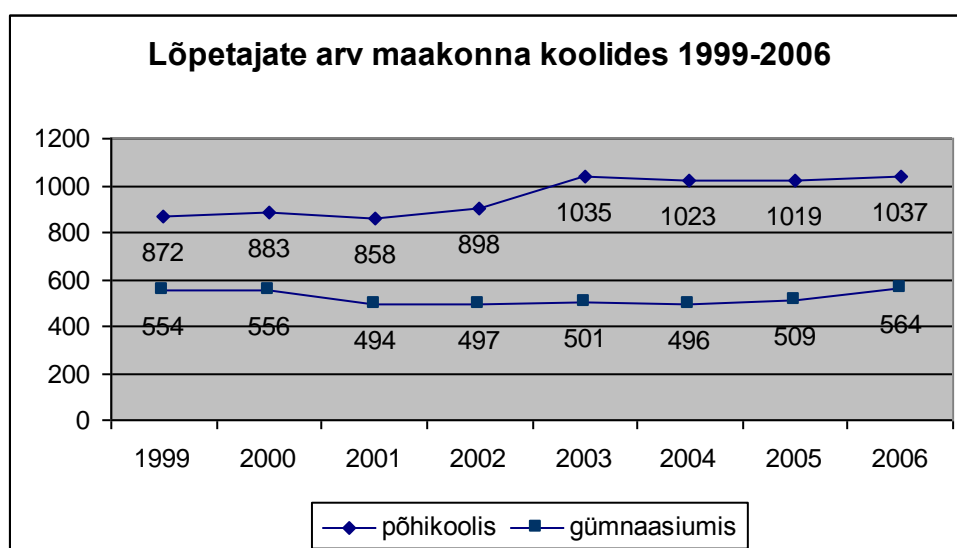
Viimasel viiel aastal on üldhariduskoolide õpilaste arv langenud 2171 võrra. Eriti järsk on olnud langus kolmel viimasel aastal – igal aastal üle 400 õpilase.

Kahanemine on olnud märkimisväärne just põhikooliastmes.

Joonis 4

Allikas: Lääne-Viru Maalitsus ja EHIS

Joonis 5

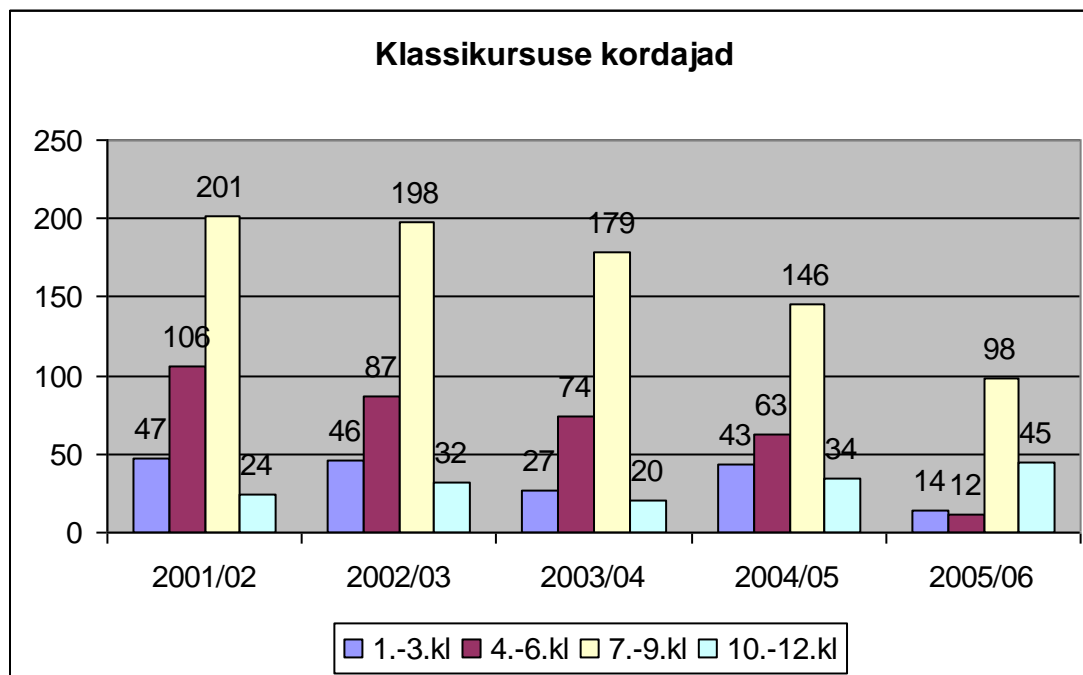
Allikas: Lääne-Viru Maalitsus ja EHIS

Samas on kutsekoolides õppima asunute arv kasvanud 30-35%-ni põhikoolilõpetanute arvust. 1999.a. kavandatu, et 2/3 põhikooli lõpetajatest asuvad õppima kutseõpet andvatesse õppeasutustesse, ei ole teostunud,

Klassikomplektide arv 1999.a. prognoosi järgi pidi 2005.a. vähenema 10 võrra. Kuna 2004.a. jõustus muudatus klassi täituvuse piirnormis, siis ei ole klassikomplektide arvud võrreldavad.

Mitmes piirkonnas on kujunenud probleemiks koolikohustuse täitmine, eriti III kooliastmes. Sellest tulenevalt pöörati riikliku järelevalve käigus enam tähelepanu III kooliastme õpitulemustele. Probleemiks on kujunemas õpingute katkestamine II kooliastme (nt 6.klassis on 3% piires).

Koolides rakendatud tugiteenuste tulemusel on viimastel aastatel klassikursuse kordajate arv III kooliastmes vähenenud, kuid ei vasta veel riiklikult nõutavale tasemele.

Joonis 6

Allikas: Lääne-Viru Maalitsus ja EHIS

Õpetajad

Maakonnas oli antud perioodil vaatamata õpilaste arvu vähenemisele õpetajate arv kasvanud 940-lt 980-le. Paranenud on õpetajate vastavus kvalifikatsiooninõuetele, õpetajatest oli 1999.a. 62 % on kõrgem erialane haridus, nüüd 82%.

Kui 2000.a. algul oli 10% on üldkeskharidusega pedagooge, siis nüüdseks on vähenenud 4% -le. Õpetajaskonna sooline struktuur ei ole muutunud, kuid vanuseline koosseis on veelgi halvenud - üle 50 aastaste osakaal on suurenenud neljandikult juba kolmandikule õpetajate üldarvust. Samal ajal alla 30-aastaste osakaal on vähenenud 11% juba 7%.

Ühisprojektide vajadus maakonda noorte ja meesõpetajate kooli värbamiseks on erakordselt oluliseks muutunud koolide jätkusuutlikkuse ja õppetöö kvaliteedi seisukohalt.

Maakondlikku täiendkoolitust ja ühistegevusi pedagoogidele arendasid neil aastatel aineseksioonid ja VIROL. Kasvas aineseksioonide arv 25-lt 40-le. Arengukavas kavandatud piirkondlikke metoodilise töö ja täiendõppekeskusi ei arenenud välja hariduskorralduse muudatuste tõttu. Võõrkeeleõpetajate Koolituskeskus lakkas tegutsemast ja ta ühendati Rakvere Kolledziga. Muutus riigikeeleõpetaja staatus. Korrastus koolituse planeerimine haridusasutustes koolitusplaanide alusel. Tagati kõigile üldhariduskooli pedagoogidele osavõtt arvutikursustest Tiigrihüppe raames.

Koostöö

Maakonna haridusasutused on aasta-aastalt üha enam avardavad võimalusi tihedaks suhtlemiseks pedagoogide ja õpilaste vahel Euroopa Liidu projektide raames (15 kooli osaleb Sokratese ja Leonardo da Vinci programmis) või teiste riikide partnerkoolidega koostöös. Vastastikustel kohtumistel arendatakse võõrkeelteoskust, omandatakse uusi teadmisi ja saadakse kogemusi igapäevatoeks, pannakse alus uutele traditsioonidele.

Lääne-Viru Ühisomavalitsuse ja Lääne-Viru Maavalitsuse haridus- ja kultuuriosakonna kavandatud töörühmad arengukava elluviimiseks ja erinevate valdkondade ülesannete lahendamiseks ei kujunenud aastail 1999-2005 välja, küll tegutses maakonnas koordineerijana haridusprobleemide lahendamisel märkimisväärselt Lääne-Viru Omavalitsuste Liidu juures hariduskomisjon, samal ajal Lääne-Viru Maavalitsuse haridus- ja kultuuriosakond keskendus riikliku järelevalvele. Koostöö VIROL-i ja maavalitsuse haridus- ja kultuuriosakonna koostöö ei vastanud erinevate koostööpartnerite ootustele.

Kavandatud projekt “Kool kui paikkonna arengukeskus” rakendamaks koolide intellektuaalseid ja materiaalseid ressursse sihipärasemalt täiendõppeks, ümberõppeks ja vabahariduseks ning tõsta koolide mõjukust ja prestiiži ühiskonnas ei saanud kahjuks laialdast kõlapinda. Uute omapäraste algatustega annavad järgimiseks väärilist eeskuju Uhtna (laste laulupidu) Haljala (koolirahu), Kiltsi (Krusensterni päevad).

Aastail 2000-2005 on olnud oluline areng kutseõppeasutuste ja ettevõtete/asutuste koostöövormides Koolid on saanud endale püsivad koostööpartnerid. Õpilastel on laialdasemad praktikavõimalused Eestis ja välismaal. Mitmekesisistunud on kutse-eelõpe üldhariduskoolides (nt Kadrina, Kunda, Vinni-Pajusti).